

ROLA LOKALNYCH INTERESARIUSZY W PROCESIE PROJEKTOWANIA LASÓW O ZWIĘKSZONYCH FUNKCJACH SPOŁECZNYCH NA TERENIE NADLEŚNICTWA GUBIN*

Jacek Śliwiński¹, Piotr Szczypa²✉

¹Nadleśnictwo Gubin
ul. Dolna 19, 66-620 Gubin

²Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych, Politechnika Warszawska, filia w Płocku
ul. Łukasiewicza 17, 09-400 Płock

ABSTRAKT

W artykule określono zakres oczekiwań oraz rolę lokalnych środowisk i organizacji społecznych w procesie wstępnego planowania obszarów określanych jako lasy o zwiększonych funkcjach społecznych zlokalizowanych na terenie Nadleśnictwa Gubin. W badaniu wykorzystano informacje uzyskane drogą badań ankietowych uzupełnionych pogłębionym wywiadem dotyczącym oczekiwań i potrzeb związanych z aktywnym korzystaniem z lasów w okolicach miasta Gubin. Badania wykazały potrzebę aktywnego udziału oraz wpływu lokalnych środowisk na lokalizację, zakres i charakter prac oraz określiły potrzeby w zakresie rozbudowy na tych terenach infrastruktury towarzyszącej. Model wstępnych przedprojektowych konsultacji, dający zainteresowanym możliwość realnego wpływu na lokalizację oraz sposób prowadzenia gospodarki leśnej, w tym turystycznego użytkowania lasów, spotkał się z aprobatą środowisk niwelując tym samym prawdopodobieństwo generowania na tym polu ewentualnych przyszłych konfliktów.

Słowa kluczowe: lasy o zwiększonych funkcjach społecznych, konsultacje, interesariusze, nadleśnictwo Gubin

WSTĘP

Lasy niemal w każdym kraju stanowią istotny element struktury przestrzennej. Wynika to z ich wielofunkcyjności, w tym roli w kształtowaniu procesów biologicznych zachodzących w środowisku. Las od zawsze też pełnił dla człowieka szereg ważnych funkcji, zaspokajając potrzeby w zakresie dostarczania dóbr materialnych oraz niematerialnych. Niezależnie od ujęcia historycznego, źródła i autora, definiowanie lasu zawsze sprowadzało się do określenia parytetów

oraz hierarchii ważności trzech podstawowych funkcji lasu: gospodarczej, przyrodniczej i społecznej (Płotkowski, 2008; Janusz i Pochopień, 2011; Holeksa i Mirek 2019; Ciszek, 2021).

W ostatnich latach oczekiwania w zakresie akcentowania poszczególnych funkcji mają charakter dynamiczny, z wyraźnym wzrostem funkcji społecznych (Kaliszewski, 2006; Śniezek, 2016). Szczególnie jest to widoczne w lasach bezpośrednio

*The publication was created as part of the Master of Business Administration studies in the field of forest management at the Poznan University of Life Sciences.

✉ piotr.szczypa@pw.edu.pl, <https://orcid.org/0000-0002-3981-8147>

przylegających do dużych miast i aglomeracji, gdzie lokalne środowiska dopominają się o zmianę modelu gospodarowania drzewostanów z kierunku typowo gospodarczego na rekreacyjno-parkowy (Grzelak-Kostulska i Hołowiecka, 2013; Gołos, 2018). Leśnictwo, podążając za zwiększającymi się w tym zakresie potrzebami społecznymi, podejmuje szereg działań wychodzących naprzeciw tym oczekiwaniom. Jednym z takich działań są wytyczne do zagospodarowania lasów o zwiększonych funkcjach społecznych. Ogólny i ramowy charakter tej regulacji determinuje potrzebę współpracy z lokalnymi interesariuszami w celu wypracowania konkretnych rozwiązań i implementację przywołanych wyżej założeń na gruncie konkretnego nadleśnictwa (Jaszczak i Wajchman, 2014; Jaszczak i in., 2020; Bańkowski i Jaszczak, 2022).

Celem pracy było zbadanie opinii oraz preferencji lokalnych środowisk rekreacyjnie korzystających z lasów przylegających do Gubina w zakresie lokalizacji, instalacji i rozbudowy infrastruktury oraz wybranych aspektów związanych z realizacją wielofunkcyjnej gospodarki leśnej na projektowanych obszarach lasów o zwiększonych funkcjach społecznych.

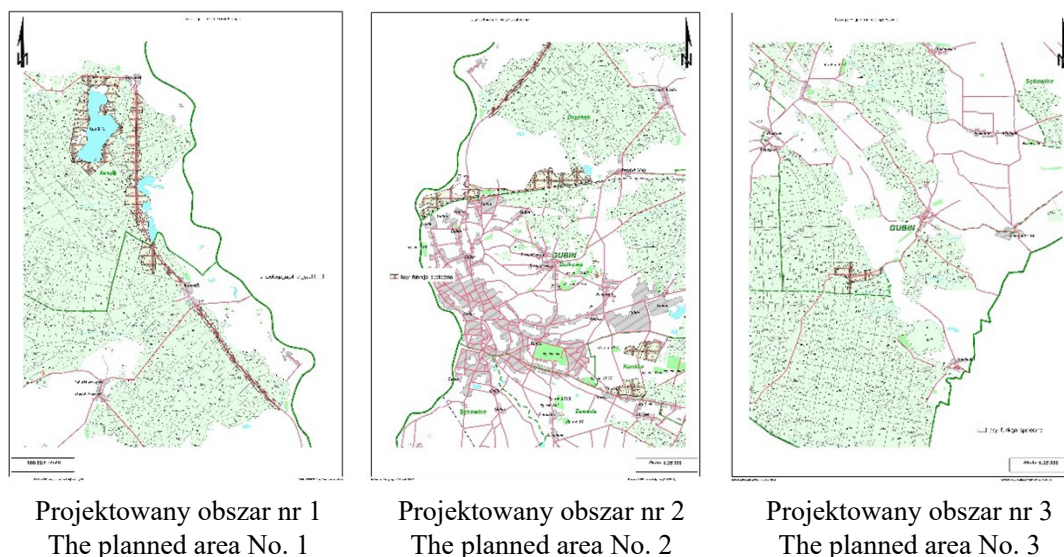
MATERIAŁY I METODY

Badania dotyczyły terenu Nadleśnictwa Gubin, w szczególności obszarów leśnych użytkowanych rekreacyjnie leżących w sąsiedztwie miasta Gubin. W szczególności badanie dotyczyło trzech projektowanych lokalizacji lasów o zwiększonych funkcjach społecznych. Pierwsza obejmuje pas drzewostanów przylegających do ścieżki rowerowej prowadzącej od miasta Gubin do miejscowości Kosarzyn i jeziora Borek oraz pas lasów okalających to jezioro. Drugim projektowanym obszarem są tereny leśne usytuowane wokół stadionu miejskiego, z utrwalonymi historycznie spacerowymi ścieżkami oraz pełniący podobną rolę kompleks leśny położony w bezpośrednim sąsiedztwie miasta od strony miejscowości Bieżyce. Trzecią poddaną badaniu lokalizacją jest obszar wokół rezerwatu „Uroczyska Węglińskie” położonego ok. 20 km na południe od Gubina.

Badania miały charakter jakościowy. Zostały przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego. Zastosowano technikę ankietyzacji. Narzędzie badawcze stanowił przygotowany na potrzeby badań

kwestionariusz ankiety uzupełniony o możliwość przeprowadzenia pogłębionego wywiadu.

Badanie przeprowadzono na wyselekcjonowanej grupie respondentów, przedstawicieli interesariuszy i środowisk aktywnie wykorzystujących okoliczne lasy w celach szeroko rozumianej rekreacji (celowy dobór próby). Przyjęto założenie, że środowiska, które w zakresie statutowym i praktycznym zakładają aktywne korzystanie z lasów o zwiększonych funkcjach społecznych, będą najlepszymi i jednocześnie najbardziej miarodajnymi reprezentantami opinii społecznej w tym zakresie. Uzyskana w ten sposób informacja ma dużo wyższy walor jakościowy zarówno w zakresie przestrzeni lokalizacji, jak i konkretnych działań gospodarczych planowanych do realizacji w przyszłych strefach. W przypadku Nadleśnictwa Gubin grupę takich podmiotów stanowili uprawnieni do ich reprezentowania członkowie sekcji pieszych i rowerowych PTTK, koła wędkarskie zrzeszone w PZW, Liga Obrony Kraju czy też stowarzyszenia zrzeszające miłośników biegania. Pytania dotyczyły projektowanych lokalizacji obszarów lasów o zwiększonych funkcjach społecznych, bezpieczeństwa użytkowników takich stref oraz wybranych problematycznych kwestii związanych z realizacją procesu odnawiania lasu, estetyki terenu związanej z usuwaniem drzew niebezpiecznych czy też instalacji na planowanych obszarach infrastruktury turystycznej. W ramach badania ankietowego umożliwiono przedstawienie innych, niewymienionych w pytaniach potrzeb i oczekiwań, zarówno w zakresie lokalizacji, jak i sposobu prowadzenia na tych obszarach gospodarki leśnej. Do ankiety dołączono załączniki mapowe ilustrujące graficznie projektowane obszary (rys. 1). Istotę i cel ankiety przedstawiono w krótkim wprowadzeniu – komentarzu ułatwiającym zrozumienie zamierzeń badania. Znalazło się tam odniesienie do „Wytycznych do gospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej” (Zarządzenie..., 2022), w szczególności do potrzeby rozpoznania lokalnych potrzeb społecznych, w tym lokalizacji i zakresu zasad prowadzenia na tych obszarach gospodarki leśnej. W komentarzu odniesiono się również do celu planowania prac w strefie oddziaływania społecznego, za najistotniejsze wskazując trwałość i równowagę krajobrazu leśnego, jego estetykę oraz spowolnienie zachodzących zmian, przy zachowaniu trwałości lasu i spowolnieniu wymiany pokoleniowej drzewostanów w strefach

Rys. 1. Umiejscowienie projektowanych obszarów leśnych o zwiększonej funkcji społecznej w Nadleśnictwie Gubin

Źródło: dane Nadleśnictwa Gubin.

Fig. 1. Location of planned forest areas with an increased social function in the Gubin Forest District

Source: data from the Gubin Forest District.

intensywnego oddziaływania społecznego. Ankietowani zostali poinformowani, że nowy okres planistyczny w Nadleśnictwie Gubin przypada na lata 2027–2036, a przeprowadzone badanie ma na celu zainicjowanie dialogu, wymiany poglądów i wstępne określenie zainteresowania społecznego i konkretnych potrzeb w zakresie projektowania takich obszarów. W treści zaproszenia do wypełnienia ankiety zawarto również otwarte zaproszenie do spotkania w celu doprecyzowania i wymiany informacji czy też przedstawienia swoich oczekiwań związanych z realizacją projektu.

W ramach odpowiedzi do wszystkich pytań zastosowano skalę Likerta. W odniesieniu do każdego z pytań stworzono możliwość otwartej wypowiedzi oraz uzupełnienia swojej opinii o wskazania nowych lokalizacji obszarów, miejsc usytuowania obiektów infrastruktury czy przedstawienia innych niewymienionych w ankiecie potrzeb. W ankiecie zamieszczono cztery pytania.

Pytanie nr 1 dotyczyło projektu Nadleśnictwa Gubin w zakresie wyboru miejsc i obszarów mających stanowić w przyszłości lasy o zwiększonych funkcjach społecznych.

Pytanie nr 2 dotyczyło dopuszczalnych zmian krajobrazowych (usuwanie starych drzew, wprowadzanie nowych) związanych z ochroną młodego pokolenia poprzez przyjęte powszechnie w praktyce leśnej techniki ochrony przed zwierzyną poprzez grodzenie siatką leśną czy palikowanie.

Pytanie nr 3 dotyczyło potrzeb infrastrukturalnych, instalacji lub uzupełnienia na projektowanym obszarze towarzyszącej infrastruktury turystycznej w postaci miejsc postoju, ławeczek, zadaszeń, ścieżek rowerowych, tablic informacyjnych, koszy na śmieci czy monitoringu wizyjnego

Pytanie nr 4 miało charakter złożony i dotyczyło oczekiwań w zakresie pozostawiania suchych, martwych drzew do ich naturalnego rozpadu:

- Jak oceniasz pomysł pozostawiania na wyznaczonych obszarach martwych, suchych drzew stojących?
- Jak oceniasz pomysł ścinki drzew martwych mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia użytkowników w założeniu pozostawiania ściętych drzew na miejscu (w miejscu ścięcia, np. przy ścieżce rowerowej) do naturalnego rozkładu?

- Jaki jest Twój stosunek do pomysłu ścinki drzew martwych z ich przemieszczeniem poza zasięg wzroku (kilkadziesiąt metrów od ścieżki rowerowej), pozostawiając je tam w dnie lasu do naturalnego rozpadu?

Ankiety zostały przesłane drogą mailową, a w kilku przypadkach przekazane w formie papierowej osobom reprezentującym swoje środowiska oraz związki. Wyniki badań w części statystycznej pogrupowano według założonej skali, a informacje przekazane w formie pogłębionego wywiadu podzielono według obszarów problemowych. Kwestionariusz ankiety skierowano do 12 kluczowych interesariuszy, którzy reprezentują poglądy i oczekiwania ww. grup lokalnej społeczności. Od 9 z nich uzyskano odpowiedzi umożliwiające dalszą ich analizę. Pozostali respondenci nie udzielili pełnych odpowiedzi, w tym jeden odmówił wyrażenia swojej opinii na zadane pytania.

WYNIKI

Badanie ankietowe skierowano do dwunastu podmiotów – organizacji społecznych działających aktywnie na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Gubin. Pozytywnie na ankietę odpowiedziało 9 podmiotów, w tym koła wędkarskie, Gubiński Oddział Ligi Obrony Kraju, dwie sekcje PTTK, organizacja „Biegam, bo lubię” (tab. 1).

Na pytanie nr 1 dotyczące wyboru miejsc i obszarów mających stanowić w przyszłości lasy o zwiększonych funkcjach społecznych wszyscy ankietowani odnieśli się pozytywnie do pomysłu utworzenia na terenach leśnych takich stref. W pytaniu nr 2, dotyczącym zmian krajobrazowych spowodowanych usuwaniem drzew niebezpiecznych oraz wymianą pokoleniową drzewostanu, interesariusze zgodnie wskazywali, że ochrona młodego pokolenia w postaci palikowania czy grodzień siatką leśną nie stanowi dla nich żadnego estetycznego problemu. Wszystkie odpowiedzi mieściły się w dwóch zakresach (raczej się zgadzam oraz zdecydowanie się zgadzam). Pełną zgodność odpowiedzi uzyskano natomiast w pytaniu nr 3 dotyczącym określenia potrzeb tworzenia infrastruktury towarzyszącej. Wszyscy interesariusze opowiedzieli się za opcją „zdecydowanie się zgadzam”. W odpowiedzi na pytanie nr 4.1 dotyczącym pozostawiania obumarłych drzew w formie stojącej zdecydowana większość zdecydowanie opowiedziała się za ich wycięciem (8), jeden głos oddano na opcję „raczej się zgadzam”. Na pytania 4.2 i 4.3 dotyczące sposobu postępowania ze ściętymi drzewami stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia i życia użytkowników lasu odpowiedzi mieściły się we wszystkich możliwych zakresach, nie wskazując jakiegokolwiek trendu czy zgodności.

Bardzo wartościowe informacje respondenci przedstawili w otwartej części ankiety, tzw. pogłębionym wywiadzie. W pytaniu nr 1 dotyczącym stosunku do zaproponowanych lokalizacji, w odpowiedziach rozszerzonych i komentarzach pojawiały się sugestie małego zainteresowania obszarem nr 3 (okolice rezerwatu „Uroczyska Węglińskie”). Jako przyczynę wskazywano stosunkowo słabą penetrację turystyczną tego fragmentu nadleśnictwa, utrudniony dojazd, brak jeziora lub innych akwenów oraz odległość od miasta Gubin. Trzech interesariuszy wskazało natomiast potrzebę utworzenia ścieżki rowerowej oraz towarzyszącej jej infrastruktury turystycznej z Gubina do miejscowości Dzikowo, gdzie zlokalizowany jest obiekt (budynek) edukacyjny Nadleśnictwa Gubin, ścieżka edukacyjno-przyrodnicza oraz rezerwat „Dębowiec”. Pomimo podobnej jak w przypadku obszaru nr 3 odległości od Gubina (10 km), tereny wokół miejscowości Dzikowo wskazano jako potencjalnie bardziej atrakcyjne. Wytyczne dotyczące działań w lasach o zwiększonych funkcjach społecznych zakładają powstanie dwóch stref oddziaływania. Pierwsza z nich to strefa intensywnego oddziaływania społecznego, do których

Tabela 1. Wyniki badań ankietowych

Table 1. Survey results

Treść odpowiedzi	Liczba wskazań w pytaniu numer					
	1	2	3	4.1	4.2	4.3
Zdecydowanie nie zgadzam się	0	0	0	8	1	3
Raczej nie zgadzam się	0	0	0	1	2	1
Nie mam zdania	0	0	0	0	2	1
Raczej się zgadzam	2	2	0	0	2	2
Zdecydowanie się zgadzam	7	7	9	0	2	2

Źródło: badania własne.

Source: own research.

z całą pewnością można już dziś zakwalifikować proponowane obszary przylegające do Gubina oraz ścieżkę rowerową do jeziora Borek. Obszar „Dzikowo” mógłby w przyszłości stanowić lasy o zwiększonych funkcjach społecznych jako strefa zrównoważonego oddziaływania społecznego, gdzie w założeniach, choć nie obligatoryjnie, to nadal będzie można w ograniczonym zakresie realizować gospodarkę leśną z poszanowaniem zasad opisanych w wytycznych. Niezależnie od tego, czy strefa lasu o zwiększonych funkcjach społecznych zostanie tam utworzona, sygnały interesariuszy zasługują na rozpatrzenie i głębszą analizę, szczególnie w zakresie wzbogacenia tego terenu w dodatkową infrastrukturę turystyczną.

Na pytanie o stosunek do zmian krajobrazowych spowodowanych usuwaniem drzew niebezpiecznych oraz wymianą pokoleniową drzewostanu interesariusze zgodnie odpowiadali, że ochrona młodego pokolenia w postaci palikowania czy grodzień siatką leśną nie stanowi dla nich żadnego estetycznego problemu. Żaden z respondentów nie widział potrzeby uzupełniania swojego stanowiska, co może wskazywać na zrozumienie dla stosowanych powszechnie technik ochrony młodego pokolenia przed zwierzyną.

Interesujące informacje uzyskano z pogłębionego wywiadu, dopełniającego wypełnienie ankiety w zakresie pytania nr 3 dotyczącego infrastruktury turystycznej. Większość interesariuszy precyzyjnie określała potrzeby w postaci budowy zadaszeń, ławek, koszy na śmieci czy monitoringu, sugerując, że tego typu dyskretne rozwiązania rejestrujące obraz i dźwięk z dużym stopniem zapobiegają potencjalnym aktom wandalizmu – tym samym wydłużają okres użytkowania zainstalowanych urządzeń. Interesariusze identyfikują się z omawianymi fragmentami lasu, chcąc, by instalowane tam udogodnienia posłużyły im jak najdłużej. Oprócz elementów infrastruktury zaproponowanych w ankiecie respondenci dodatkowo wskazywali na potrzebę usytuowania stojaków na rowery czy też (w dwóch przypadkach) usytuowania na projektowanych obszarach wież widokowych. Interesujące okazały się również opinie dotyczące tematyki ewentualnych tablic informacyjnych. Ankietowani wskazywali na potrzebę prezentowania informacji o osobliwościach przyrodniczych, lokalnych ciekawostkach (siedliska ptaków, torfowiska itp.) czy wręcz precyzyjnych informacji opisujących np. charakterystykę jeziora. Żaden

z respondentów nie widział potrzeby prezentowania na tablicach informacji dotychczas najczęściej publikowanych przez jednostki LP w postaci opisu budowy lasu, pory śpiewu poszczególnych ptaków czy zasad zachowania się w lesie. Wskazywali przy tym jednoznacznie, że tego typu tematyka powinna być podejmowana na ścieżkach edukacyjnych.

W zakresie pozostawiania obumarłych drzew informacje uzyskane z testu wyboru oraz pogłębionego wywiadu nie wykazały jakiegokolwiek zgodności opinii. Poza informacją wskazującą na zrozumienie i konieczność usuwania obumarłych drzew niebezpiecznych, pozostałe odpowiedzi były bardzo zróżnicowane. Oznaczać to może, że każde z proponowanych rozwiązań ma zarówno swoich zwolenników, jak i przeciwników. Jednym środowiskom zupełnie nie przeszkadza pozostawianie martwych, ściętych drzew tuż przy ścieżkach pieszych czy rowerowych. Inni z kolei, rozumiejąc potrzebę pozostawienia ich do naturalnego rozkładu jako element wzbogacania bioróżnorodności, woleliby, aby drzewa te po ich wycięciu przemieścić w głąb drzewostanu, poza zasięg wzroku. Brak jednoznaczności opinii w tym zakresie nie zakłóca realizacji całego przedsięwzięcia. Wskazuje jedynie, że rozwiązania tego problemu mogą być różne w zależności od skali tego zjawiska, warunków lokalnych czy np. samego ukształtowania terenu.

DYSKUSJA

Przedstawione wyniki w zakresie proponowanych lokalizacji w dwóch przypadkach na trzy potwierdziły zasadność zaprojektowania obszarów mających stanowić w przyszłości lasy o zwiększonych funkcjach społecznych. Interesariusze sceptycznie odnieśli się jedynie do propozycji utworzenia takiego obszaru w okolicach rezerwatu „Uroczyska Węglińskie” usytuowanego ok. 20 kilometrów od Gubina. Doceniając walory przyrodniczo-krajobrazowe tego miejsca, stanowisko swoje argumentowali stosunkowo niską atrakcyjnością tego obszaru jako celu spacerów czy wycieczek rowerowych mieszkańców miasta. Z pogłębionego wywiadu wyłoniła się jednak dodatkowa lokalizacja, w okolicach miejscowości Dzikowo, gdzie usytuowane są obiekty infrastruktury edukacyjno-turystycznej Nadleśnictwa Gubin w postaci budynku edukacji przyrodniczo-leśnej oraz ścieżki edukacyjnej.

Jest to wyraźny sygnał, że przy rzeczywistym ustalaniu takich obszarów podczas prac przygotowawczych do budowy nowego PUL lokalizację taką warto poważnie rozważyć. Wyłączając niewielki obszar w okolicach rezerwatu „Uroczyska Węglińskie”, należy stwierdzić, że dwie pozostałe proponowane lokalizacje spotkały się z aprobatą lokalnych interesariuszy.

Badanie potwierdziło również, że lokalna społeczność zrzeszona we wszelkiego rodzaju organizacjach i stowarzyszeniach promujących aktywną formę spędzania czasu, nie tylko jest zainteresowana współpracą z leśnikami w zakresie lokalizacji stref, ale chętnie, w sposób aktywny, chce współdecydować o modelu i charakterze projektowanych zabiegów gospodarczych ze szczególnym uwzględnieniem projektowanej tam infrastruktury, co potwierdzają wyniki badań (Grzelak-Kostulska i Hołowiecka, 2013). Rosnące potrzeby społeczne przy równoległe zwiększającej się mobilności ludzi oraz poprawiającej się infrastrukturze towarzyszącej wypoczynkowi indywidualnemu determinują powstawanie stref rekreacyjnych wokół miast, a za takie należy uznać projektowane obszary lasów o zwiększonych funkcjach społecznych na terenie Nadleśnictwa Gubin.

Zgodzić się także należy z wnioskami Jaszcza (2012), wskazującymi, że w świadomości społecznej istnieje coraz silniejsze przekonanie, że w lasach bezpośrednio przylegających do miast gospodarka powinna być ukierunkowana przede wszystkim na szeroko rozumiane potrzeby wypoczynkowe mieszkańców szukających w sposób naturalny kontaktu z przyrodą. Janeczko i in. (2012), którzy badali dynamikę preferencji społecznych idących w kierunku szerszego kontaktu z lasem, wskazali na konieczność rozwoju infrastruktury i poprawy dostępności komunikacyjnej lokalnej ludności.

Warto na koniec odnotować propozycję interesariuszy w postaci utworzenia dodatkowej strefy w okolicach miejscowości Dzikowo. Niezależnie od tego, że obszar ten z definicji nie wypełnia wszystkich wytycznych Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie lasów o zwiększonych funkcjach społecznych, to zainteresowanie wzbogaceniem tego obszaru infrastrukturą turystyczno-edukacyjną nie powinno pozostać bez reakcji leśników.

Najważniejszą tezą przeprowadzonego badania jest potwierdzenie potrzeby zachęcania społeczności

lokalnych do udziału w procesie planowania i podejmowania decyzji w odniesieniu do terenów leśnych pełniących funkcje rekreacyjne, na co w swoich badaniach zwrócił uwagę Kaliszewski (2006) oraz Bańkowski i Jaszcza (2022), którzy stwierdzili, że aktywne wsłuchiwanie się w głos lokalnej społeczności powinno skutkować zmianą dotychczasowych celów, z typowo hodowlanych w kierunku estetyczno-krajobrazowych i rekreacyjnych. Analiza informacji uzyskanych w formule pogłębionego wywiadu, poza warstwą czysto merytoryczną, wskazała na satysfakcję i zadowolenie ankietowanych wynikające z inicjatywy Nadleśnictwa Gubin i zaproszenia ich do realnej dyskusji w sprawach dla nich ważnych. Na podobny aspekt tego typu konsultacji zwrócił uwagę Janas (2022), wskazując prewencyjne debaty z lokalnymi interesariuszami jako narzędzie w zapobieganiu konfliktów społecznych eskalujących w trakcie realizacji PUL.

Ankietowani w wywiadzie jednoznacznie wskazywali na aspekt budującego się zaufania, co zawsze dobrze rokuje w realizacji przyszłych wspólnych projektów i przedsięwzięć.

WNIOSKI

1. Lokalni interesariusze są zainteresowani aktywnym udziałem w konsultacjach dotyczących lokalizacji oraz zakresu prac w projektowanych strefach określanych jako lasy o zwiększonych funkcjach społecznych.
2. Lokalne środowiska i organizacje społeczne są zainteresowane lokalizowaniem stref lasów o zwiększonych funkcjach społecznych w bezpośredniej bliskości miast.
3. Przy założeniu usuwania drzew zagrażających bezpieczeństwu użytkowników lasów o zwiększonych funkcjach społecznych nie ma znaczenia, czy martwe, pozostawione do naturalnego rozkładu drzewo, będzie pozostawione w miejscu ścięcia, czy też zostanie przemieszczone od szlaków komunikacyjnych poza zasięg wzroku.
4. W obszarach określonych jako lasy o zwiększonych funkcjach społecznych istnieje potrzeba instalacji i uzupełniania urządzeń oraz obiektów infrastruktury towarzyszących aktywnemu wypoczynkowi.

5. Istnieje społeczna akceptacja dla metod i technik ochrony upraw przed zwierzyną w postaci grodzień siatką leśną.
6. Inicjatywa wcześniejszych, rzetelnych uzgodnień i konsultacji buduje wzajemne zaufanie sprzyjające realizacji przyszłych projektów.

PIŚMIENNICTWO

- Bańkowski, J., Jaszczak, R. (2022). Nowa koncepcja planowania w leśnictwie drogą rozwoju leśnictwa przyszłości i dialogu społecznego – Leśnictwo przyszłości [A new concept of planning in forestry through the development of forestry of the future and social dialogue]. Referat na 121 Zjeździe Polskiego Towarzystwa Leśnego w Starych Jabłonkach, 07–10.09.2022 r. [in Polish].
- Ciszek, M. (2021). Społeczno-kulturowe i ekologiczno-zdrowotne funkcje lasu [Socio-cultural and ecological-health functions of the forest]. *Studia Ecologiae et Bioethicae* 19(1), 57–69. <http://doi.org/10.21697/seb.2021.19.1.05> [in Polish].
- Grzelak-Kostulska, E., Hołowiecka, B. (2013). Lasy jako miejsca realizacji indywidualnych potrzeb aktywności i wypoczynku ludności [Forests as places to meet the individual needs of activity and recreation of the population]. *St. Mat. CEPR*, 15, 37(4) [in Polish].
- Gołos, P. (2018). Społeczne i ekonomiczne aspekty pozaprodukcyjnych funkcji lasu i gospodarki leśnej – wyniki badań opinii społecznej [Social and economic aspects of non-productive forest functions and forest management - results of public opinion polls]. *Prace Instytutu Badawczego Leśnictwa – rozprawy i monografie*, 22 [in Polish].
- Holeksa, J., Mirek, Z. (2019). Wielofunkcyjna gospodarka leśna – mit czy rzeczywistość [Multifunctional forest management – myth or reality]. Referat z sesji naukowej pt.: „Wielofunkcyjna gospodarka leśna wobec oczekiwań przemysłu drzewnego i ochrony przyrody”, wygłoszony z okazji 119 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Leśnego w Darłównie, 12–14.09.2019 [in Polish].
- Janas, G. (2022). Konflikty społeczne dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej w śląskich lasach [Social conflicts concerning forest management in Silesian forests]. *Post. Tech. Leś.*, 154, 44–54 [in Polish].
- Janeczko, E., Woźnicka, M., Tomusiak, R., Dawidziuk, A., Kargul-Plewa, D., Janeczko, K. (2012). Preferencje społeczne dotyczące rekreacji w lasach Mazowieckiego Parku Krajobrazowego w latach 2000 i 2012 [Social preferences regarding recreation in forests of the Mazowiecki Landscape Park in 2000 and 2012]. *Sylvan* 161(5), 422–429 [in Polish].
- Janusz, A., Pochopień, J. (2011). Funkcje lasu w świetle preferencji konsumentów [Forest functions in the light of consumer preferences]. *Zesz. Nauk. Wyż. Szk. Humanitas. Zarządzanie*, 2, 62–73 [in Polish].
- Jaszczak, R. (2012). Lasy i leśnictwo miejskie w Polsce współczesnym wyzwaniem prawnym i społecznym [Forests and urban forestry in Poland as contemporary legal and social challenge]. W: A. Marozau, D. Wołkowyck (red.), *Lasy przyszłości. Wyzwania współczesnego leśnictwa* (s. 129–144). Białystok: Politechnika Białostocka [in Polish]. DOI: 10.24427/978-83-67185-47-9_12
- Jaszczak, R., Bańkowski, J., Kowalczyk, B. (2020). Urządzanie lasu w dobie wyzwań środowiskowych i społecznych – planowanie regionalne [Forest management in the era of environmental and social challenges – regional planning]. *Sylvan*, 164 (5), 373–383 [in Polish].
- Jaszczak, R., Wajchman, S. (2014). Udział i rola czynnika społecznego w tworzeniu planów urządzenia lasów w Polsce [Participation and role of the social factor in the development of forest management plans in Poland]. *Sylvan* 158(3), 231–240 [in Polish].
- Kaliszewski, A. (2006). Lasy miejskie – przegląd wybranych zagadnień na podstawie literatury [Urban forests - review of selected issues based on literature]. *Leś. Pr. Bad.*, 1, 103–118 [in Polish].
- Płotkowski, L. (2008). Ekonomiczne aspekty oceny funkcji lasu, czyli gospodarka leśna w koncepcji zrównoważonego rozwoju [Economic aspects of forest function assessment, i.e. forest management in the concept of sustainable development]. *Stud. Mat. CEPL*, 10, 3(19), 252–272 [in Polish].
- Śnieżek, E. (2016). Raportowanie informacji o społecznej odpowiedzialności biznesu – studium przypadku Lasów Państwowych [Reporting information on corporate social responsibility – case study of the state forests]. Łódź: Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego [in Polish].
- Zarządzenie nr 58 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 5 lipca 2022 r., w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”. [Ordinance No. 58 of the Director General of the State Forests of July 5, 2022, constituting Guidelines for the management of forests with an increased social function on land under the management of the State Forests] [in Polish].

THE ROLE OF LOCAL STAKEHOLDERS IN THE PROCESS OF PLANNING FORESTS WITH INCREASED SOCIAL FUNCTIONS IN THE GUBIN FOREST DISTRICT

ABSTRACT

The article defines the expectations and the role of local communities and public organizations in the process of initial planning for areas defined as forests with increased social functions, located in the Gubin Forest District. The study used information obtained through surveys supplemented by data from interviews concerning expectations and needs related to the active use of forests areas in the vicinity of Gubin. The research showed the need for active participation and the impact of local communities on the location, scope and the management of forest and identified the needs for the future infrastructure development in those areas. The model of preliminary pre-project consultations, which gives local communities and social organizations an opportunity to have a real impact on the location and the adopted forest management method, including tourist development, was approved by the communities, therefor eliminating the likelihood of possible future conflicts.

Keywords: forests with increased social functions, public consultations, stakeholders, Gubin Forest District